

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت

شیوه نامه اجرایی تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲

باسمه تعالی

در راستای اجرایی کردن مفاد دستورالعمل اجرایی تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (موضوع نامه شماره ۸۰/۱۹۴۳۹ مورخ ۱۴۰۳/۲/۸ وزارت امور اقتصادی و دارایی - جزء های ۱ تا ۷ و ۹ دستورالعمل و اصلاحیه شماره ۶۰۵۰۰/۲۴۱۹۷ مورخ ۱۴۰۳/۲/۱۶ معاون اول رئیس جمهور - پیوست) و با عنایت به قرارداد عاملیت بین وزارت صنعت، معدن و تجارت (واگذارنده اعتبار) از یک طرف و موسسات عامل از طرف دیگر، اعطای تسهیلات با شرایط مندرج در این شیوه نامه صورت می گیرد.

ماده (۱) تعاریف

۱. **دستورالعمل:** دستورالعمل اجرایی تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور (موضوع نامه شماره ۸۰/۱۹۴۳۹ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۰۸ وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی در اجرای مصوبه جلسه هیات امنای حساب ملی پیشرفت و توسعه به شماره ۶۳۶۳۲ مورخ ۱۴۰۲/۴/۱۴ و اصلاحیه شماره ۶۰۵۰۰/۲۴۱۹۷ مورخ ۱۴۰۳/۲/۱۶ معاون اول رئیس جمهور - پیوست)
۲. **وزارت:** وزارت امور اقتصادی و دارایی
۳. **دستگاه اجرایی:** وزارت صنعت، معدن و تجارت
۴. **موسسه عامل:** بانک های صنعت و معدن، ملت و توسعه تعاون و سایر موسسات عامل که متعاقبا اعلام می شود.
۵. **قرارداد عاملیت:** قرارداد سه جانبه میان دستگاه اجرایی/نهاد حمایتی، موسسه عامل و وزارت که براساس ضوابط دستورالعمل منعقد و وجوه جزء های ۱ تا ۷ و ۹ دستورالعمل از سوی واگذارنده اعتبار به حساب افتتاح شده نزد موسسه عامل واریز می گردد تا بشکل سپرده گذاری بمنظور اعطای تسهیلات تلفیقی با معرفی واگذارنده اعتبار در اختیار متقاضی قرار گیرد.
۶. **کمیته استانی:** موضوع تبصره ۵ ماده ۳ دستورالعمل
۷. **کارگروه استانی:** کارگروهی تخصصی در ادارات صنعت، معدن و تجارت استانها متشکل از معاونت های ذیربط اداره کل، نماینده شهرک صنعتی و نماینده موسسه عامل برای پالایش و بررسی اولیه درخواست های متقاضیان
۸. **کارگروه تخصصی ملی:** موضوع بند ۲۵ ماده ۱ دستورالعمل
۹. **نظارت شهرستانی / استانی و ملی:** براساس شیوه نامه اجرایی نظارت بر عملکرد طرحهای از تسهیلات تبصره ۱۸ سال ۱۴۰۲ از طریق سامانه های اعلام شده (موضوع نامه شماره ۸۰/۱۰۰۲۷۸ مورخ ۱۴۰۲/۶/۴ وزارت امور اقتصادی و دارایی)
۱۰. **متقاضی:** کلیه صاحبین کسب و کار حقیقی و حقوقی دارنده مجوز فعالیت معتبر از دستگاه اجرایی که دارای شناسه یکتای صادره از درگاه ملی مجوزهای کشور (mojavez.ir) هستند به استثناء متقاضیانی که مجوز فعالیت خود را قبل از سال ۱۴۰۲ دریافت نموده اند. (دارای شرایط مندرج در دستورالعمل)

شیوه نامه اجرایی تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲

۱۱. واگذارنده اعتبار: دستگاه اجرایی

۱۲. سامانه:

- سامانه اینترنتی بهین یاب به نشانی www.behinyab.ir که ثبت درخواست متقاضیان از طریق آن صورت می گیرد
- سامانه اینترنتی هماهنگ به نشانی www.hstsm.ir (درگاه مدیریتی فرآیندها) که قابلیت ارائه آمارها و گزارشات مورد نظر را دارد.

ماده ۲: اهداف و برنامه اجرایی:

- ۱- تسهیلات موضوع این دستورالعمل به منظور حمایت از تولید و اشتغال پایدار و رشد تولید ملی از طرق مختلف از جمله افزایش سرمایه گذاری، ارتقاء بهره وری، تکمیل طرح های تولیدی نیمه تمام و احیا واحدهای تولیدی راکد، بازسازی و نوسازی واحدهای تولیدی موجود، استفاده از ظرفیت خالی بنگاههای تولیدی و تکمیل زنجیره ارزش تولید با اولویت طرحهای تولید دانش بنیان و پیشران در واحدهای تولیدی (کوچک و خرد، متوسط، بزرگ)، واحدهای فناور و شرکتهای دانش بنیان، فعالیتهای پیشران و واحدهای قابل احیا، قابل تخصیص می باشد.
- ۲- برنامه پیشنهادی دستگاه اجرایی که به تصویب کارگروه تخصصی ملی در وزارت امور اقتصادی و دارایی رسیده، اولویتهای زیر را مد نظر قرار داده است:
 - طرح های دانش بنیان و با فناوری بالا (به تشخیص معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان ریاست جمهوری)
 - ایجاد، تکمیل و راه اندازی طرح های سرمایه گذاری نیمه تمام با پیشرفت فیزیکی بیشتر از ۷۰٪ در مناطق برخوردار و توسعه یافته و بیشتر از ۳۰٪ در مناطق کمتر برخوردار
 - طرح های پیشران اقتصادی
 - طرح های تولیدی صادرات محور یا طرح های با صرفه جویی ارزی بالا
 - طرح های معرفی شده به موسسات عامل بند الف تبصره ۱۸ سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱
 - طرح هایی با هزینه اشتغالزایی پایین و با اولویت مناطق محروم (طرح های استانی)
 - طرح های بهینه سازی مصرف و تولید انرژی
 - طرح هایی با اولویت بکارگیری دانش آموختگان دانشگاهی به میزان حداقل ۵۰ درصد تعهد اشتغال تبصره ۱: دستگاه اجرایی استانی موظف است در قالب برنامه مصوب، صرفا طرحهایی را به موسسات عامل معرفی نماید که حداقل ۳ مورد از اولویتهای فوق (از جمله پیشرفت فیزیکی برای درخواستهای سرمایه ثابت) را داشته باشد.
- تبصره ۲: دستگاه اجرایی استانی ترتیبی اتخاذ نماید تا حداقل بیست درصد از منابع به طرحهای تولیدی صادرات محور و ده درصد به طرحهای دانش بنیان و فناوری بالا تخصیص یابد.
- تبصره ۳: دستگاه اجرایی استانی و موسسات عامل مکلفند منابع را بگونه ای اختصاص دهند که حداقل ۷۰٪ تسهیلات پرداختی به اشخاص حقوقی باشد.

شیوه نامه اجرایی تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲

ماده ۳) تسهیلات ، نرخ سود و دوره بازپرداخت:

۱- نرخ سود سالیانه تسهیلات اعطایی تلفیقی برای متقاضیان معرفی شده به موسسه های عامل بر اساس جدول زیر اعمال می گردد:

ردیف	عنوان برنامه	سهام هر برنامه	حداکثر نرخ سود تسهیلات (درصد)			
			سرمایه ثابت		سرمایه در گردش	
			مناطق غیربرخوردار و مرزی*	مناطق برخوردار	مناطق غیربرخوردار و مرزی*	مناطق برخوردار
۱	طرح های فناورانه	۱۰				
۲	تکمیل و راه اندازی طرح های نیمه تمام	۴۰				
۳	فعال کردن ظرفیت خالی و واحدهای راکد صنعتی و معدنی و تامین سرمایه در گردش واحدهای صادراتی	۴۰	۱۸	۱۹	۲۲	
۴	- توسعه پلتفرم های کسب و کار نوین - خدمات فنی و مهندسی و نرم افزار - صنوف تولیدی، خدماتی و توزیعی منطبق با اولویت های معاونت توسعه بازرگانی	۱۰	۱۶			

- همچنین شمولیت این موضوع برای متقاضی، وابسته به محل استقرار طرح متقاضی است.
- درخصوص طرح های فناورانه و دانش بنیان رعایت شاخص های اعلامی از سوی دفتر فناوری و نوآوری وزارت صمت (موضوع نامه شماره ۳۸۵۶۹۰۹ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۷) و اخذ مصوبه کارگروه مشترک ملی صنعت دانش بنیان الزامی است.
- ۲- دوره بازپرداخت تسهیلات سرمایه در گردش حداکثر یک سال و تسهیلات ایجاد، توسعه ای و تکمیلی حداکثر ۵ سال (شامل دوره مشارکت و تنفس جمعاً حداکثر دو سال و دوره بازپرداخت حداکثر سه سال) می باشد.
- ۳- سهم تسهیلات پرداختی از منابع ایجاد شده (اعم از واریزی واگذارنده اعتبار و منابع داخلی موسسه عامل) در بخش سرمایه ثابت ۵۰ درصد و در بخش سرمایه در گردش ۵۰ درصد می باشد.
- ۴- سقف تسهیلات پرداختی به هر متقاضی برای سرمایه ثابت ۱,۰۰۰ میلیارد ریال و برای سرمایه در گردش ۵۰۰ میلیارد ریال می باشد.(نامه شماره ۸۰/۳۴۷۱۶ مورخ ۱۴۰۳/۲/۲۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی)

ماده ۴) شرایط متقاضیان تسهیلات:

شیوه نامه اجرایی تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲

رعایت شرایط ذیل جهت احراز صلاحیت متقاضی به منظور پرداخت تسهیلات الزامی است.

- ۱- کارمند دستگاه اجرایی موضوع ماده ۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مشمول دریافت تسهیلات این دستورالعمل نمیشود.
- ۲- داشتن سابقه بیمه پردازی به تنهایی مانع از دریافت این تسهیلات نمیشود.
- ۳- چنانچه متقاضی سابقاً برای یک طرح واحد، تسهیلات ترجیحی دیگری در حوزه اشتغال (اعم از تبصره ۱۸ تلفیقی)، اشتغال روستایی با صندوق توسعه ملی) بصورت سرمایه ثابت دریافت کرده باشد. در صورتی که طرح به بهره برداری رسیده باشد و به تعهدات خود عمل کرده باشد می تواند تنها برای یکبار دیگر برای آن طرح تسهیلات سرمایه در گردش دریافت کند (برعکس آن ممنوع است) موضوع نامه شماره ۳۹۲۱۴۵۰ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۱۵ (تصویر پیوست)
- ۴- متقاضی فقط برای یک طرح می تواند از تسهیلات موضوع این دستورالعمل استفاده کند.
- ۵- پرداخت تسهیلات به کارمندان موسسه عامل ممنوع می باشد.

ماده (۵) شرایط بهره مندی از تسهیلات:

- ۱- **تسهیلات سرمایه ثابت:** این تسهیلات به طرح‌های نیمه تمام (اعم از ایجاد، توسعه، بازسازی و نوسازی) دارای جواز تاسیس معتبر با پیشرفت فیزیکی بالای ۷۰ درصد برای مناطق برخوردار و توسعه یافته و حداقل ۳۰ درصد برای مناطق محروم و کمتر توسعه یافته، روستایی و مرزی، مشروط به اطمینان از تکمیل و راه اندازی طرح، قرارداد داشتن در اولویت های تعیین شده در سامانه و با توجه به سقف تسهیلات برای هر متقاضی قابل پرداخت می باشد. همچنین ضروری است مدیران کل صمت استانی نسبت به جلب نظر اعضا برای اولویت دهی به طرح‌های با پیشرفت فیزیکی بالاتر که موجبات رشد و توسعه بخش صنعت استان را فراهم می کند، اقدام نمایند تا با استفاده از منابع موجود، امکان تکمیل طرح های نیمه تمام فراهم شود.
 - ۲- **تسهیلات سرمایه در گردش:** این تسهیلات به دارندگان مجوزهای پروانه بهره برداری صنعتی، معدنی، پروانه نرم افزار، پروانه خدمات فنی و مهندسی، گواهی فعالیت صنعتی، کارت شناسایی و یا مجوز صنفی تولیدی معتبر جهت تامین ملزومات تولید و به منظور افزایش تولید و اشتغال قابل پرداخت می باشد.
- تبصره ۱- در زمان معرفی متقاضی به بانک، تعهدات متقاضی در ازاء دریافت تسهیلات باید مشخص شده و به متقاضی ابلاغ گردد.
- تبصره ۲- متقاضیانی که قبلاً (منابع تسهیلاتی بند الف تبصره ۱۸ سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱) فرآیند تسهیلاتی را از طریق سامانه وزارت صنعت، معدن و تجارت طی کرده ولی به دلایلی از جمله اتمام مهلت استفاده از منابع ایجاد شده و یا اتمام منابع ایجاد و ... موفق به دریافت تسهیلات نشده، می توانند در اولویت استفاده از این منابع قرار گیرند.

ماده (۶) فرآیند اجرایی:

شیوه نامه اجرایی تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲

- ۱- ادارات کل صنعت، معدن و تجارت استانی موظفند با اعلام فراخوان عمومی نسبت به ثبت نام از متقاضیان در سامانه وزارت صمت (بهین یاب) اقدام نموده و پس از بررسی طرحها از نظر توجیه فنی، طرحهای منتخب را به کمیته استانی معرفی نمایند. همچنین از ارجاع متقاضیان به ستاد وزارتخانه خودداری نمایند.
- ۲- متقاضی تسهیلات، موظف است درخواست خود را در سامانه ثبت نموده و نسبت به ارائه مدارک و مستندات به مراجع ذیربط به ویژه موسسه عامل (براساس مهلت های مندرج در بند ۷ ماده ۷) اقدام نماید. همچنین متقاضی موظف است تسهیلات دریافتی را در راستای نیل به اهداف تعیین شده در تبصره ۱۸ مصرف نماید.
- ۳- فرآیند ثبت نام و مراحل بررسی درخواست تسهیلات که در سامانه بهین یاب پیاده سازی شده است، به شرح زیر میباشد.

- ۴- شورای برنامه ریزی و توسعه استان و هیات امنای حساب پیشرفت و عدالت استانی مکلف است بررسی های تخصصی خود را در خصوص رد یا تایید طرحهای متقاضیان دریافت تسهیلات و نظارتهای لازم بر طرحهای موضوع دستورالعمل را از طریق کمیته استانی انجام دهد.
- ۵- درخواست های ثبت شده توسط متقاضی در کارگروه استانی بررسی شده و مورد پالایش قرار می گیرد. درخواست های تایید شده توسط کارگروه، پس از تایید و تصویب در کمیته استانی، با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه، از طریق سامانه بهین یاب به موسسه عامل ارجاع می شود.
- تبصره ۱: شورای برنامه ریزی و توسعه استان/کمیته استانی موظف است به منظور رعایت موافقتنامه، برنامه های مصوب کارگروه تخصصی ملی را برای هر دستگاه مبنای تصویب و تایید طرحها در سطح استان قرار دهد.
- ۶- حداکثر زمان اعلام پذیرش یا رد طرحهای متقاضیان در سامانه توسط دستگاه اجرایی ۱۵ روز است.
- ۷- طرح های استانی بیشتر از مبلغ چهارصد میلیارد ریال علاوه بر مصوبه کمیته استانی، نیازمند تایید دبیرخانه ملی تبصره ۱۸ (در وزارت امور اقتصادی و دارایی) می باشند.
- ۸- دستگاه اجرایی استانی می بایست متقاضیان تایید شده و اولویت بندی شده توسط کمیته استانی را تا ۲ برابر سقف اعتباری محقق شده به موسسه عامل معرفی کنند.
- ۹- میزان تسهیلات در سقف تعیین شده برای هر متقاضی، بر اساس نیاز واقعی تعیین می شود. میزان تسهیلات می بایست از سوی کمیته استانی مورد بررسی قرار گرفته و تایید و تصویب شود تا به موسسه عامل معرفی گردد.
- ۱۰- عدم پذیرش و یا عدم تصویب درخواست متقاضیان در هر یک از مراحل فرایندها، می بایست توسط مسئولان مربوط و با ذکر دلایل در سامانه واگذارنده اعتبار ثبت و درخواست از طریق سامانه عودت گردد.

ماده ۷) وظایف موسسات عامل:

شیوه نامه اجرایی تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲

- ۱- بررسی و تایید توجیه فنی اقتصادی و مالی طرحها و اعتبار سنجی متقاضی
- ۲- موسسه عامل موظف است ضمانتهای لازم و کافی را برای بازپرداخت اصل و سود از متقاضی دریافت نماید. مسئولیت اقدامات قانونی لازم برای وصول اصل و سود اقساط بر عهده موسسه عامل است.
- ۳- موسسات عامل مجازند به منظور تسهیل شرایط پرداخت در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها و پرداخت به شرکت های دانش بنیان، به جای وثایق معمول، وثایق ذیل را نیز مورد پذیرش قرار دهند:
 - زمین کشاورزی، باغات و چاه آب به شرط داشتن سند مالکیت شش دانگ برای موارد مذکور مطابق با ارزیابی کارشناس رسمی دادگستری
 - ضمانت نامه صندوق های ضمانت، صندوق های پژوهش و فناوری غیردولتی و صندوق نوآوری و شکوفایی
 - اوراق مشارکت و وسائط نقلیه دارای سند
- ۴- موسسات عامل مجاز به تسویه تسهیلات غیرجاری متقاضیان از این منابع نمی باشند.
- ۵- موسسه عامل موظف است قبل از پرداخت تسهیلات، فرم تعهد ایجاد اشتغال را از متقاضی دریافت نماید بگونه ای در صورت عدم عمل به تعهدات، امکان برخورد قانونی با متقاضی وجود داشته باشد.
- ۶- موسسه عامل موظف است مطابق زمانبندی تعیین شده در جدول زیر و از تاریخ معرفی متقاضی، نسبت به بررسی درخواست اقدام کرده و در صورت تکمیل مدارک و مستندات مربوطه، نسبت به انعقاد قرارداد با متقاضی و پرداخت تسهیلات مصوب، حداکثر ظرف مدت زمان مقرر اقدام کرده و موارد را در سامانه هماهنگ ثبت نماید.

مراحل	مراحل اجرایی	حداکثر بازه زمانی (به روز)
مرحله ۱	اعلام مدارک موردنیاز به متقاضیان توسط موسسه عامل و تکمیل مدارک	۱۵
مرحله ۲	بررسی توجیه اقتصادی و مالی طرح و تصویب در کمیته ویژه اعتباری و اعلام پذیرش یا رد (با ذکر دلایل)	۱۵
مرحله ۳	انعقاد قرارداد با متقاضی و پرداخت تسهیلات پس از تامین وثیقه از سوی متقاضی	۱۵

ماده ۸) وظایف متقاضیان تسهیلات:

- ۱- هزینه های سرمایه گذاری طرح بر اساس ارزیابی گزارش توجیهی ارائه شده تعیین شده و تامین مالی برای هرگونه افزایش هزینه در دوران اجرای طرح به عهده متقاضی خواهد بود. لذا متقاضی مکلف است طرح را با تسهیلات مصوب و آورده خود، بدون درخواست مجدد افزایش تسهیلات در موعد مقرر به اتمام برساند.
- ۲- متقاضی تسهیلات سرمایه ثابت مکلف است حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز و متقاضی تسهیلات سرمایه در گردش مکلف است ظرف مدت ۱۵ روز پس از معرفی به موسسه عامل، ضمن مراجعه نسبت به تکمیل مدارک درخواستی و سپردن تضامین و وثایق اقدام نماید. همچنین متقاضی مکلف است حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز کاری پس از اتمام مرحله دوم نسبت به تامین وثایق اقدام نماید در غیراینصورت درخواست تسهیلات از اولویت خارج و به واگذارنده اعتبار عودت خواهد شد و به متقاضیان بعدی واگذار می گردد.

شیوه نامه اجرایی تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲

۳- آورده متقاضیان مشمول و واجد شرایط بهره‌مندی از تسهیلات مورد نیاز طرح‌ها (مجموع هزینه‌های سرمایه‌گذاری طرح) و سرمایه در گردش، به میزان حداقل ۲۰ درصد (حداقل ۵ واحد درصد نقدی از کل آورده) تعیین می‌شود.

ماده ۹) ساز و کار نظارت

۱- نظارت بر عملکرد طرح‌های دریافت‌کننده از منابع تسهیلاتی تبصره ۱۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۲، بر اساس شیوه نامه اجرایی ابلاغ شده صورت می‌پذیرد. (موضوع نامه شماره ۸۰/۱۰۰۲۷۸ مورخ ۱۴۰۲/۶/۴ وزارت امور اقتصادی و دارایی)

۲- براساس ماده ۱۷ دستورالعمل، مسئولیت نظارت میدانی اجرایی این دستورالعمل برعهده وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی و نظارت عالی با وزارت امور اقتصادی و دارایی است.

۳- تسهیلات گیرندگانی که طرح اقتصادی را اجرا نموده و یا دچار انحراف از اجرای تعهد اشتغال خود بر اساس گزارش سازمان تامین اجتماعی شده‌اند، با اعلام دستگاه اجرایی/نهاد حمایتی و وزارت می‌بایست تسهیلات ایشان به دین حال تبدیل و تسویه گردد. (تبصره ۱۲ ماده ۴ دستورالعمل)

۴- دستگاه اجرایی استانی موظف است پس از اعطای تسهیلات نسبت به پایش مداوم طرح‌ها و اطمینان از راه اندازی آن اقدام و اطلاعات مورد نیاز و گزارش‌های عملکرد برنامه را ماهانه در چارچوب ابلاغی به دبیرخانه ملی و استانی ارائه نماید.

ماده ۱۰) سایر موارد:

۱. موسسه عامل موظفند اطلاعات طرح‌های دریافت‌کننده تسهیلات و اطلاعات بازپرداخت آنرا (موضوع دستورالعمل) را به صورت بهنگام از طریق وب سرویس به دبیرخانه ملی ارائه نمایند.
۲. دستگاه‌های اجرایی، کمیته‌های استانی و موسسات عامل مکلفند کلیه داده‌ها و دسترسی‌های بر خط مورد نیاز سامانه جامع تسهیلات اشتغال زایی وزارت امور اقتصادی و دارایی را در اختیار این سامانه قرار دهند.
۳. مدیران کل صمت استانی و معاونین مربوطه مکلف به مطالعه و اجرای کامل مفاد دستورالعمل (پیوست) در بخش‌های مختلف می‌باشند.